

Bodoróczki János

bodoroczkijanos@freemail.hu

LOGISZTIKA ÉS A KÜLÖNLEGES MŰVELETI CSOPORT MŰVELETI TERÜLETEN

Absztrakt

A Magyar Honvédség különleges műveleti képessége nem tekint vissza nagy múltra. A feladat megkezdésekor Különleges Műveleti Munkacsoport alakult, ezzel megalapozva a szakmai munkát. 2004-ben az MH 34. Bercsényi László Felderítőzászlóalj – központi elhatározásra profilt váltva – létrehozta az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóaljat. A zászlóalj 2006. évben érte el a kezdeti műveleti képességet (IOC), majd 2007. évben az emelt szintű műveleti képességet (AOC). Az emelt szintet elért különleges műveleti csoportok alkalmazása műveleti területen 2009. év elejétől folyamatos Afganisztánban.

Special Operation Capability of the Hungarian Defence Forces does not have extended history behind. In the beginning a Special Forces Workgroup was established to start the effort. In 2004 34th Bercsényi László Reconnaissance Battalion has transformed, and 34th Bercsényi László Special Forces Battalion was established. This battalion reached the IOC in 2006 and the AOC in 2007. The SOTU's have been in deployed in Afghanistan since 2009.

Kulcsszavak: *logisztika, különleges műveleti csoport, támogatás, műveleti terület, kiképzés ~ logistics, special forces, support, field, training*

Bevezetés

Az emelt szintű műveleti képességéig vezető út új, eddig nem tapasztalt problémákkal volt tüzdelve. A Magyar Honvédségben eddig nem ismert szerteágazó feladat-, és követelményrendszer korábban nem tapasztalt rugalmasságot követel meg mind a harcoló, mind a támogató állománytól. A különleges műveleti csoportok műveleti területen való alkalmazása során számos logisztikai kérdés merült fel, melyekre a zászlóalj-, és az előjáró logisztikai szervezetek próbálnak hatékony válaszokat adni. A cikk célja bemutatni a feladat tervezési folyamatot és a logisztikai szakfeladatok elosztását a különleges műveleti csoporton belül.

További cél a műveleti területen felmerült ellátási problémák bemutatása, illetve javaslattétel a problémamegoldásra. Kitérek a különleges műveleti csoportok ellátásához általam szükségesnek ítélt szemléletváltásra is.

E cikk keretein belül konkrét helyszínek, események nem közölhetők. A cikknek nem témája a NATO és az MH logisztikai rendszerének jellemzése, illetve funkcionális felosztása.

Logisztika a különleges műveleti csoporton belül

A logisztikai feladatok az alábbiak szerint oszthatók el a csoporton belül (változat):

B (BRAVO) Fegyveres specialista:

Fegyverrel, lőszerrel kapcsolatos feladatok ellátása

C (CHARLIE) Műszaki specialista

Közlekedéssel, gépjárművel, elhelyezéssel, vegyvédelmi szakanyagokkal, ruházati anyagokkal kapcsolatos feladatok ellátása

D (DELTA) Egészségügyi specialista

Humán, egészségügyi szakanyagok, ügyviteli feladatok ellátása

E (ECHO) Híradó specialista

Híradó-, informatikai szakanyagok kezelése

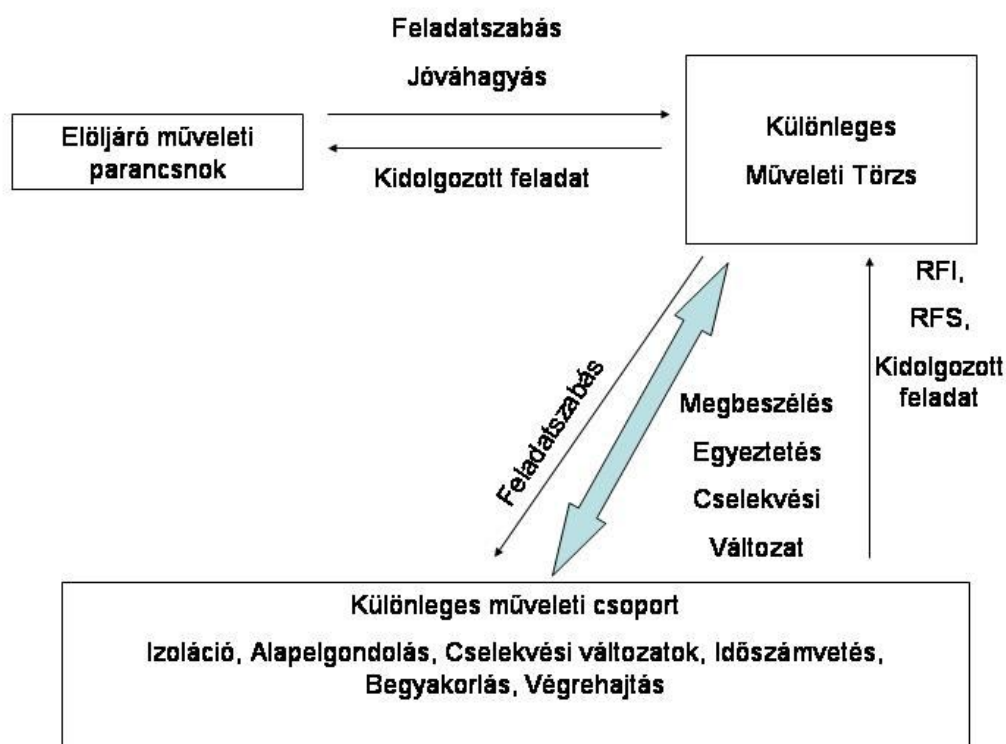
F (FOXTROTT)

Térképészeti szakanyagok kezelése

A nyilvántartások vezetése azonban még a feladatok szétosztása után sem megoldott.

A különleges műveleti csoport logisztikai támogatása

A különleges műveleti csoportok támogatási problémáinak elemzése előtt vizsgáljuk meg e kis alegységek feladattervezési és végrehajtási folyamatait! (1. ábra).

1. ábra. A Különleges műveleti csoport tervezési folyamata (A szerző által készített ábra)

A csoporthoz a feladatot elrendelő parancs az előljáró műveleti parancsnoktól a különleges műveleti törzsön keresztül érkezik. A törzs az előljáró előzetes feladat elrendelését

végrehajtási parancs formájában kiadja a csoportnak, akik megkezdik a feladat feldolgozását a külvilágtól teljesen elszigetelve. Kapcsolatot a csoport kizárólag összekötőn keresztül tarthat. A teljes elszigetelésre a feladattervezés során a biztonság miatt van szükség. Így csökkentik minimálisra az esélyét annak, hogy a feladat-végrehajtás részletei kiszivárognak.

A tervezési folyamat során a törzs és a csoport számos cselekvési változatot dolgoz ki, melyekben a legkülönbözőbb befolyásoló tényezőket vesznek figyelembe a felhőzet magasságától a napkelte időpontjáig. A kidolgozás közben minden végrehajtási folyamathoz külön támogatási- (RFS), és információ igény (RFI) merül fel. A kidolgozott változatok az elöljáróhoz kerülnek. A feladat végrehajtás a begyakorlással veszi kezdetét. A gyakorlás utáni végrehajtásra a csoportnak maximum 5 nap áll rendelkezésére. A végrehajtás időszakában szükséges utánpótlásokat, vészutánpótlásokat szintén az izoláció alatt tervezik, melyeket előzetes egyeztetés vagy külön hívás alapján teljesít a logisztika.

Könnyen belátható, hogy a csoport támogatása óriási rugalmasságot követel úgy a logisztika, mint a többi szakág képviselőitől. Tovább nehezíti a feladatot az a tény, hogy a csoport által végrehajtani kívánt feladat tervezési folyamatára egyáltalán nem, vagy csak alig van rálátása a logisztikai támogató parancsnoknak.

A különleges műveleti csoportok sikeres logisztikai támogatásához merőben új támogatási felfogás elfogadására van szükség. A siker érdekében el kell fogadni a következőket:

1. A tervezési folyamat során a csoport rendszeres megbeszélést folytat a koordináló törzsszel.
2. Az RFS nem tartalmaz indoklást, mivel ebből következtetni lehet a végrehajtandó feladatra.
3. Szokatlan igények rendszeresen felmerülnek. (pl: „gumipók”)
4. Az összes támogatási-, és egyéb igény csak akkor nyer értelemet, amikor a csoportparancsnok részletesen jelenti elhatározását a tervezés végén.

A csoportok támogatásának beillesztése a meglévő támogatási rendszerbe nem egyszerű feladat. Az ellentétet a csoport rugalmassági igénye, változatos anyagszükséglete, a rövid határidők, és a meglévő békevezetésre kidolgozott támogatási rend szüli. A logisztikai támogatás tervezésénél létfeltétel a széleskörű logisztikai előrelátás úgy a konkrét-, mint a kikövetkeztetett feladatok vonatkozásában, illetve a különleges műveleti rendszer komplex ismerete.

A logisztikai kihívások már a békehelyőrségben végrehajtott kiképzési feladatok során felmerülnek, melyek a kihelyezések, illetve a műveleti területen való feladat végrehajtás során éleződnek ki igazán.

A műveleti területen felmerült logisztikai problémák

A különleges műveleti csoport ellátása hasonlóan történik az afganisztáni missziók ellátásához. A csoport ellátásilag a Tartományi Újjáépítési Csoporthoz (HUN PRT) van utalva. A PRT és az egyéb missziók ellátása nem témája e dolgozatnak, viszont a felkészülés és a feladat végrehajtás során felmerült, ellátással kapcsolatos problémákról szólni kell.

Az adatgyűjtés alapvetően a feladatot végrehajtó első váltás csoportparancsnokának írásbeli [1] illetve a második kontingensparancsnok szóbeli beszámolójára épült, így a logisztikai támogatás „alulnézeti” képe rajzolódik ki a csoport számára kézzelfogható problémákkal együtt. Ebben az írásban, a nevek, dátumok, pontos harcértékek nem közölhetők, titokvédelmi szempontokból ezekre még forrásként sem lehet utalni. Ugyanakkor a beszámoló jelentések tartalmára alapozva összegeztem a tapasztalatokat.

Optikai eszköz, híradó eszköz, gépjárműtechnika

A beszámoló e szakterületek vonatkozásában egyértelműen pozitívak. Optikai-, illetve híradóeszköz meghibásodásáról nem tettek említést. A gépjármű-technikai meghibásodásokat-, átalakításokat az amerikai fél végezte.

Fegyverzet

Az M4A1 típusú fegyverrel probléma nem merült fel.

A rendszeresített elsődleges fegyverek közül, mindössze kettő darab hibásodott meg, próbálövészet közben. A felmerült hibákat javították, a javítás utáni próbálövészeteken, illetve a további használat során a fegyverek kiválóan vizsgáltak. A csoportparancsnok külön kiemelte egy jelentésében a fegyverek kiemelkedő alkalmazhatóságát, melyekhez további kiegészítők beszerzését, és rendszeresítését javasolta. A lövészetek során a csoport előnyben részesítette a használt fegyvereket.

A rendszeresített másodlagos lőfegyverrel (P9RC) több probléma is adódott. A lövészetek során jelentkeztek a fegyver működési problémái. A problémát elsősorban a lőszerelakadások, illetve hüvelykivetési problémák okozták az új fegyvereken. A működési problémák megoldásáig az amerikai nehézfegyverek maradnak használatban. Az MK19, a MINIMI, és az 50 CAL típusú fegyverek használata mellett szól a tartalék alkatrészrel, és a lőszerrel való könnyebb elláthatóság is. A 12 és 24 órás művelet során a 342-es csoport az M 4, és az MP 5 típusú fegyvereket használta.

Elhelyezés

Az elhelyezési körülmények hasonlóan alakultak a többi misszióhoz. Az amerikai táborra települő csoport kizárólag a legszükségesebb eszközöket kapta meg az amerikai féltől, a sátrakon a minőségi változtatásokat, illetve a műveletek elvégzéséhez szükséges vezetési pont kialakítását már önerőből végezték el.

A váltásként kiérkező csoport számára már faházak voltak biztosítva, de a munka-, és életkörülményeket szintén önerőből, az amerikai fél által biztosított anyagokból kellett kialakítani.

A rendelkezésre álló tároló konténer kevésnek bizonyult, nem lehetett a magyar szabályzóknak megfelelően tárolni a kiszállított eszközöket.

LOW PROFILE műveletek

A műveletek végrehajtásához szükséges rejthető golyóálló mellényt, helyi ruhát, illetve civil gépjárművet a helyszínen kellett beszerezni-bérelni.

Technikai helyzet

A technikai helyzetet mindkét csoportparancsnok kielégítőnek minősítette, a csoport rendelkezésére álló eszközök hadi használhatóságával probléma nem merült fel.

Ruházat

A rendszeresített 2003 M sivatagi gyakorlóruházat az igénybevétel során jól vizsgázott. A használat során igény merült fel további taktikai zsebek felvarrására, melyek lehetővé tenné a repeszálló mellényben nem elhelyezhető felszerelések tárolását is. A gyakorlóruházat zsebei szétszakadnak.

Élelmezés

A csoportok rendelkezésére álló magyar készétel készletek nem kerültek felhasználásra. Az eltarthatósággal nem volt probléma.

Logisztikai szakember gárda

A KMCS első váltás parancsnoka záró-összegző jelentésében külön figyelmet fordított a logisztikai szakemberek problémaközpontú segítségnyújtására.

A logisztikai problémák összegzése

A különleges műveleti csoporttal honi logisztikai támogatás jelenleg nem települ. Általános tapasztalat volt a megigényelt anyagok csoporthoz való kijuttatásának időigényessége. A megigényelt anyagok általában a következő váltás kiérkezésekor érkeztek meg. A honi logisztikai támogatás a nagy távolságban települt különleges műveleti csoport hadműveleti tempóját nem tudta követni.

A csoport a feladatot a különleges műveletek teljes spektrumában nem volt képes végrehajtani a beszűkült mozgástér miatt. A felkészülést nem a műveleti területen meglévő eszközökkel lehetett végrehajtani. A robbanóanyag igénylés e műveletek szempontjából túlszabályozott, és rugalmatlan. Egyes műveletek időtartama meghaladhatja a robbanóanyag felhasználás jelentési kötelezettségének időtartamát. Rendszeresnek mondható az amerikai fél segítségének igénybe vétele. A csoportnak másodlagos feladatot jelentett, így plusz terhet rótt a logisztikai szabályzóknak megfelelő anyagkezelés, mely nemegyszer késedelmesen került végrehajtásra.

Megoldási lehetőségek

A hosszú átfutási időket a csoportok úgy oldották meg, hogy gyakorlatilag a meglévő adatok birtokában a következő csoport számára igényelnek anyagot. A másodlagos lőfegyvereket első szériás, megbízhatóbb működésű fegyverekre cserélték. Folyamatban van a típusváltás is. Az utánszállítás nehézségeit a folyamatosan rendelkezésre álló eszközben-, és készletben látta áthidalhatónak a csoport.

Szükséges a technikai-, és az ellátási felelőségek egyértelmű tisztázása, a békevezetéshez igazodó szabályzók újragondolása. Nagyban segíthet a felmerülő problémák orvoslásában a csoportparancsnok rendelkezésére álló, felhasználható pénzüsszeg emelése, a meglévő szabályozás változtatása, mert a műveleti területen való alkalmazáshoz ez is túlszabályozott.

A specialisták járulékos logisztikai feladatainak csökkentésére a legújabb különleges műveleti csoporttal logisztikai tiszthelyettes is kiutazott a műveleti területre, aki rendelkezik a nyilvántartások vezetésével-, raktározással-, anyagigényléssel-, elszámolással kapcsolatos, és egyéb elengedhetetlenül szükséges logisztikai szakismerettel. A felmerült logisztikai problémák széleskörű elemzése szükséges.

A logisztikai támogatás fejlődési lehetőségei

Továbblépési lehetőségek a különleges erők logisztikai támogatásának fejlesztése érdekében a következők lehetnek:

Szemléletváltás

El kell fogadni, hogy a különleges műveletek végrehajtása különleges-, és a megszokottól merőben eltérő támogatást igényel. Tanácsos átgondolni a különleges erők ellátási rendjét úgy a békekiképzési, mint a missziós ellátási területeken. A különleges feladat végrehajtás aránytalanul nagy saját logisztikát igényel főleg az önállóan, nagy távolságra működő csoportok esetén.

A logisztikai támogató aleggységet más, akár harctámogató feladat végrehajtására is fel kell készíteni.

A különleges műveletekkel tisztában levő logisztikai összekötő tisztek szerepe jelentősen megnőhet.

Kiképzés

A hagyományos kiképzéstől nem elrugaszkodva, át kell gondolni a logisztikai szakbeosztású katonák kiképzését. A kiképzés során a lehető legmesszebb menőig szem előtt kell tartani a különleges műveleti követelményeket. A lehető leggyakrabban ajánlatos együtt mozgatni a különleges műveleti csoportot és a támogató elemet. A kiképzést – hasonlóan a különleges műveleti csoportok kiképzéséhez – alap-, illetve haladó szinten lehetne végrehajtani a valós logisztikai biztosításba ágyazva az alábbiak szerint [2]:

Harckiszolgáló elemek alap szintű művelet felkészítésének követelményei

Szállító és javító-, karbantartó elem:

1. Telephely, valamint javító műhely kialakítása és működtetése.
2. Diszpécser szolgálati alapismeretek.
3. A Magyar Honvédség szállítási feladataira vonatkozó, illetve belföldi szállításokra vonatkozó szabályzók ismerete.
4. Legalább „C” kategóriás jogosítványok megléte.
5. Típus átképzések végrehajtása.
6. Javítási feladatok végrehajtása fődarab cseréig.
7. Rendszeresített gépjárművek tárolásának és kiszolgálásának ismerete.
8. Alapszintű elsősegély felkészítés.
9. Vezetési gyakorlatok végrehajtása:
 - Vezetés nappal-, és éjszaka sík terepen-, emelkedővel, lejtővel rendelkező, forgalommentes földúton, berendezett menetvonal szakaszon.
 - Vezetés nappal-, és éjszaka gázlós, mocsaras terepen, természetes és mesterséges akadályokkal berendezett gyakorlópályán.
 - Felállás szállítóeszközre (Amennyiben a műveleti környezet megköveteli. Pl.: A vasúti szállítóeszközre való felállás elhagyható a felderítési alkalmasság esetén a vasúthálózat hiánya miatt).
 - Vezetés nappal-, és éjszaka rendszeresített vontatmánnyal.
 - Vontatás-, önvontatás, elakadt jármű mentése.
 - Vezetés menetoszlopban, alegységkötelékben, nappal és éjszaka.
 - Szakbeosztásukban gyakorolva eredményes részvétel minimum egy különleges felderítési, egy közvetlen műveleti és egy katonai segítségnyújtási gyakorlat logisztikai kiszolgálásán.

Raktározási elem:

1. Raktárak létesítése és működtetése.
2. Alap raktárosi tanfolyam elvégzése.
3. Ruházati anyag raktározási és raktár műveleti ismeretek
4. Lőszer, robbanóanyag és pirotechnikai anyag raktározási és raktár műveleti ismeretek,
5. Híradó eszközök raktározási és raktár műveleti ismeretek.
6. Szakbeosztásukban gyakorolva eredményes részvétel minimum egy különleges felderítési, egy közvetlen műveleti és egy katonai segítségnyújtási gyakorlat logisztikai kiszolgálásán.

Törzstámogató elem:

1. A törzs kiképzési feladatainak támogatása, kiszolgálása

2. Bázis őrzés-védelmi alapismeretek, jármű és személy ellenőrző-átertesztő pont létesítésének és működtetésének elméleti alapjai, béke őrszolgálati feladatok végrehajtása.
3. Táborszolgálatok létesítése és működtetése
4. Szakbeosztásukban gyakorolva eredményes részvétel minimum egy különleges felderítési, egy közvetlen műveleti és egy katonai segítségnyújtási gyakorlat logisztikai kiszolgálásán.

Élelmezés ellátó elem:

1. Század ellátó pont létesítése és működtetése
2. Alap raktárosi tanfolyam elvégzése
3. Élelmiszer átvételi-, raktározási és raktár műveleti ismeretek
4. Szakbeosztásukban gyakorolva eredményes részvétel minimum egy különleges felderítési, egy közvetlen műveleti és egy katonai segítségnyújtási gyakorlat logisztikai kiszolgálásán.

Harckiszolgáló elemek haladó szintű műveleti felkészítésének követelményei

Szállító és javító elem:

1. Részvétel munkagép, és egyéb műveleti területen rendszeresített gépkezelői tanfolyamokon.
2. Gépjárművezetés repülőtéren.
3. Gépjárművezetés veszélyes és vészhelyzetben-, agresszív vezetés.
4. HMMWV, MRAP, egyéb páncélozott személy-, tehergépjármű vezetési-, kiszolgálási ismeretek.
5. MEDEVAC/CASEVAC kérés

Raktározási elem:

1. Robbantás vezetői ismeretek megszerzése

Törzstámogató elem:

1. A különleges műveleti alkalmi harci kötelék (SOTG) létrehozásának támogatói feladatainak végrehajtása

Felmerülhet a logisztikai kiképzőtiszt foglalkoztatása az S4, vagy az S7 részlegén belül. E beosztás integrálhatná a logisztikai-, logisztikai szakkiképző-, és a különleges műveleti ismereteket is a hatékony logisztikai szakkiképzés tervezés érdekében.

A felvetett kérdések rengeteg új jogi-, szabályozási-, járandóságbeli-, és egyéb kérdést vetnek fel. Valószínűleg a különleges műveletek logisztikájának nehéz lesz elfogadtatnia magát a saját szakterületén. Az akadályok nagyok, az utak rögösesek, de az akarat töretlen!

(„A rögös út”, és a „Töretlen akarat” A MH Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj gyakorlatsorozatainak a hivatalos elnevezése.)

Irodalmi hivatkozás

- [1] A MH KMCS kontingens parancsnokának 20-3/2009, 20-37/2009, 20-52/2009, 20-73/2009, 20-99/2009, 20-104/2009, 20-104/2009, 20-132/2009, 20-176/2009 számú jelentései.
- [2] A MH BLKMZ intézkedés tervezete a különleges műveletek kiképzési követelményeiről. Az intézkedést a MH BLKMZ parancsnoka adja ki.